

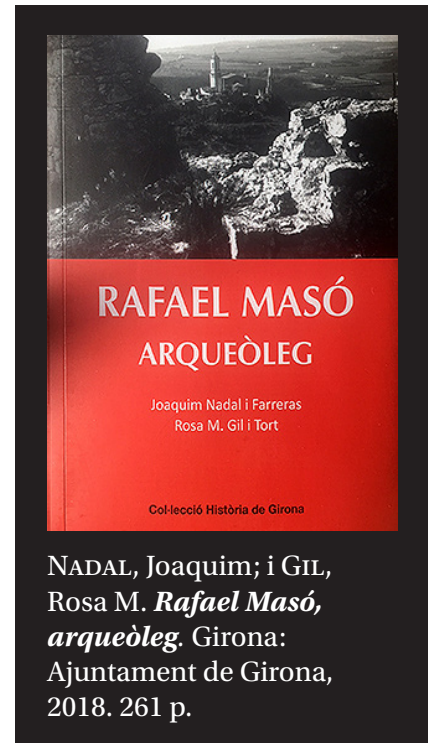
La redescoberta de Rafael Masó

Text > PERE BOSCH

L'any 1996, els arquitectes Joan Tarrús i Narcís Comadira van publicar una biografia sobre Rafael Masó. Es tractava d'una aproximació àmplia, però en un dels capítols se'ns descobria un aspecte inèdit: el paper que havia tingut l'arqueologia en les preocupacions intel·lectuals de l'arquitecte gironí. Es tractava d'un fil per explotar, d'una via per completar la rica personalitat de l'arquitecte gironí. I la descoberta de la correspondència que va mantenir amb Josep de Calassanç Serra i Ràfols, complementada amb la d'aquest darrer amb Francesc Riuró després de la mort de Masó, ha permès als historiadors Joaquim Nadal i Rosa M. Gil aprofundir en aquest aspecte, i, encara més, complementar-lo amb altres documents certament interessants, com ara el vot particular formulat per Masó en la Comissió Provincial de Monuments l'11 de novembre de 1932. Les fonts que aporten, en un llibre editat per l'Ajuntament de Girona, són inèdites i constitueixen, per si mateixes, un atractiu especialment rellevant, sobretot tenint en compte que Rafael Masó va deixar molt pocs documents escrits.

L'interès del llibre, però, no només rau en aquesta circumstància. L'estudi previ que han dut a terme Joaquim Nadal i Rosa Maria Gil sap extreure tot

el suc a la correspondència, relacionant-la amb el context de la seva època i amb l'estat del patrimoni gironí. Espai rere espai, anàlisi rere anàlisi, se'ns presenta un Masó que, «amb mentalitat d'arquitecte i passió d'arqueòleg», afina en la seva diagnosi i deixa entreveure un «autèntic programa de rescat i coneixement del passat de Girona i de molts altres indrets de la demarcació», manllevant paraules dels dos autors. Tot plegat, amb un entusiasme encomanadís que es desprèn de cada carta, de cada hipòtesi o de cada descoberta. La virtuositat del llibre, però, no només resideix en la capacitat d'aprofundir en un aspecte rellevant de la vida de l'arquitecte gironí, sinó també a convertir-lo en una excusa perfecta per conèixer el rerefons de les polítiques culturals i la situació del patrimoni arqueològic durant els anys trenta, caracteritzat per la deixadesa de les administracions i el voluntarisme d'alguns gironins que, com Rafael Masó, no només van tenir un paper essencial en la preservació d'alguns espais emblemàtics, sinó també en el disseny de les polítiques patrimonials. Que aquest retrat el reconstrueixin Rosa Maria Gil i Joaquim Nadal, protagonistes d'excepció en l'execució d'algunes de les propostes de Masó, no deixa de

NADAL, Joaquim; i GIL, Rosa M. *Rafael Masó, arqueòleg*. Girona: Ajuntament de Girona, 2018. 261 p.

resultar-ne un atractiu afegit. El resultat, tal com podran comprovar els lectors, és un diàleg fascinant i enriquidor entre el passat i el present, la teoria i la pràctica; un retrobament entre la lluita en el desert de l'arquitecte noucentista i la determinació de l'alcalde que va liderar, cinquanta anys després, la recuperació del Barri Vell de Girona.

s'acostava a la psicologia dels pobles, un model que pocs anys abans havia plantejat Wilhelm Wundt des de la psicologia experimental. El lector podrà gaudir de les fotografies dels *Tipus catalans*, caracteritzats per la temàtica costumista, centrats en persones d'edat vinculades a les labors tradicionals de subsistència (pastors, pescadors o gent del poble), que testimoniaven una manera de viure engolida pel temps modern i amb els quals es pretenia consolidar una memòria col·lectiva.

BALDOMÀ SOTO, Montserrat. *Foto Lux*. Girona: Ajuntament de Girona, 2017. 107 p.